

Sygn. akt IV KKN 303/97

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Feliks Tarnowski

Sędziowie: SN – Jacek Sobczak

SSO del. do SN – Marek Pietruszyński (spr.)

Protokolant – Jolanta Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2001 r.

sprawy **R. G.**

oskarżonego z art. 178 § 1 d.kk – dwukrotnie

z powodu kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego
od wyroku Sądu Wojewódzkiego w P.

z dnia 21 lutego 1997 r., sygn. II Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w J.

z dnia 11 grudnia 1996 r., sygn. II K [...]

- 1. uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w K. – Ośrodek Zamiejscowy w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym,**

- 2. zarządza zwrot na rzecz oskarżyciela prywatnego Z. B. uiszczonej opłaty od kasacji w kwocie 300 złotych.**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem Sadu Rejonowego w J. z 11 grudnia 1996 r., sygn. akt II K [...] R. G. został uznany za winnego popełnienia czynów polegających na tym, że: 1) w dniu 20 sierpnia 1996 r. w L. w woj. [...] na ulicy pod budynkiem Banku [...] pomawiał oskarżyciela prywatnego Z. B. o taki zachowanie, które mogło poniżyć go w opinii publicznej, to jest głośno krzyczał, że złapał go na gorącym uczynku ze swoją żoną, iż uprawiał seks, oraz wyzywał go od k... i ch... to jest przestępstwa z art. 178 § 1 d.k.k., 2) w dniu 21 sierpnia 1996r. w L. w woj. [...] pomawiał oskarżyciela prywatnego Z. B. o takie postępowanie, które mogło poniżyć go w opinii publicznej i wołał „że złapał go na gorącym uczynku” i wyzywał go obelżywymi słowami, to jest przestępstw z art. 178 § 1 d.k.k. i za te przestępstwa skazany został na kary po 550 złotych grzywny i karę łączną 600 złotych grzywny. Od tego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego zarzucając obrazę prawa materialnego art. 178 § 1 d.k.k. i art. 179 § 1 i 2 d.k.k. oraz obrazę przepisów prawa procesowego: art. 157 § 3, art. 3, art. 4, art. 357, art. 372 d.k.p.k. poprzez uwzględnienia w orzeczeniu sądu pierwszej instancji jedynie okoliczności dla oskarżonego niekorzystnych i naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Zarzucił nadto błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia wyrażający się w ustaleniu, że oskarżony pomawiał oskarżyciela prywatnego o zachowanie mogące poniżyć go w opinii publicznej. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Wojewódzki w P. wyrokiem z dnia 21 lutego 1997 r., sygn. akt II Ka [...] zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynów przypisanych mu w tym wyroku.

Od tego orzeczenia kasację wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego zarzucając odnośnie czynu z 20 sierpnia 1996 r. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego przez niedokonanie szczegółowej analizy całokształtu okoliczności faktycznych ujawnionych na rozprawie przed sądem pierwszej instancji oraz nierozważenie ustaleń zawartych w wyroku tego sądu. W kasacji zarzucono również wewnętrzną sprzeczność wyroku – znajdującą odzwierciedlenie w uzasadnieniu tego orzeczenia – co do ustaleń faktycznych w zakresie zdarzenia z 20 sierpnia 1996 r. Odnośnie czynu zaistniałego w dniu 21 sierpnia 1996r. zarzucono rażące naruszenie prawa materialnego art. 179 § 1 d.k.k. W konkluzji wniesiono o uchylenie wyroku sądu odwoławczego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Kasacja jest zasadna. Trafny jest zarzut kasacji, że sąd odwoławczy wbrew nakazom wynikającym z treści przepisów: art. 386 § 2, art. 357, art. 406 § 2 .k.p.k. z 1969 r. oparł swoje rozstrzygnięcie li tylko na fragmencie a nie całokształcie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy przed sądem pierwszej instancji i nie uzasadnił dokonanego wyboru w sposób wyczerpujący zgodny z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego myślenia. Trafnie zarzucono również w kasacji wewnętrzną sprzeczność ustaleń faktycznych sądu odwoławczego w kontekście zdarzenia zaistniałego w dniu 20 sierpnia 1996 r. Na wstępie rozważań sąd odwoławczy uznając trafność ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji co do zdarzenia z 20 sierpnia 1996 r., wskazał na konieczność dokonania tylko innej oceny dowodów zgromadzonych w toku rozprawy przed tym sądem. Wbrew jednak tym stwierdzeniom sąd drugiej instancji dokonał własnych ustaleń faktycznych.

Te nowe ustalenia faktyczne znalazły podstawę w wyselekcjonowanych przez sąd odwoławczy dowodach (wyjaśnieniach oskarżonego, zeznaniach świadków-policjantów: M. N. i M. S.). Wskazać przy tym należy, że tylko wyjaśnienia oskarżonego dotyczyły bezpośrednio zdarzenia, które miał on zaobserwować w banku. Ustalając w taki sposób podstawę faktyczną swojego orzeczenia sąd drugiej instancji pominął, podstawowe dla omawianej kwestii dowody zgromadzone przez sąd pierwszej instancji w przedmiotowej sprawie (zeznania: oskarżyciela prywatnego, Z. G.). Konfrontacja zaś dowodów uwzględnionych przez sąd odwoławczy z dowodami odrzuconymi przez ten sąd miałyby relewantne znaczenie dla ustaleń faktycznych co do wskazanego na wstępie czynu. Co więcej, mimo nie uwzględnienia w podstawie faktycznej orzeczenia całości materiału dowodowego, sąd drugiej instancji orzekając odmiennie co do istoty sprawy nie przedstawił wyczerpującej i logicznej argumentacji wskazującej na rodzaj uchybienia, którego dopuścił się Sąd Rejonowy choćby w zakresie oceny dowodów jak i pozwalającej ocenić zasadność decyzji Sądu Wojewódzkiego o uznaniu wiarygodności jednych a niewiarygodności innych dowodów. Powyższe okoliczności uzasadniają stwierdzenie, że sąd odwoławczy orzekając odmiennie co do istoty sprawy naruszył nakaz przeprowadzenia szczegółowej analizy zebranego materiału dowodowego i dopiero na tej podstawie przekonywującego wykazania, na czym polegało uchybienie, którego dopuścił się sąd pierwszej instancji (zobacz wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 1974 r. III KRN 22/74 opublikowany w OSNKW 1974 r., z.9, poz. 172). Wskazane powyżej ustalenia faktyczne sądu odwoławczego co do zdarzenia z 20 sierpnia 1996 r. nie były jedynymi ustaleniami co do faktów poczynionymi przez ten sąd. W dalszym fragmencie rozważań dotyczących czynu wyżej wskazanego, sąd drugiej instancji ponownie zaakceptował ustalenia co do faktów poczynione przez sąd pierwszej instancji. Na podstawie tych alternatywnych ustaleń faktycznych sąd odwoławczy

dopuszczył możliwość uznania wypowiedzi oskarżonego o postępowaniu oskarżyciela prywatnego za prawdziwą jak i fałszywą, nie wskazując przy tym w uzasadnieniu orzeczenia, w sposób nie budzący wątpliwości, którą z tych wypowiedzi uczynił przedmiotem rozstrzygnięcia. Tego rodzaju ustaleniom alternatywnym sprzeciwiała się treść art. 360 § 1 k.p.k. z 1969 r. wobec czego nie mogły zyskać aprobaty sądu kasacyjnego. Na marginesie tych rozważań stwierdzić należało, że stanowisko sądu odwoławczego o możliwości zastosowania do tego czynu – przy uznaniu trafności ustaleń sądu pierwszej instancji co do stanu faktycznego – dyspozycji art. 179 § 1 d.k.k. nie zostało uargumentowane w sposób wyczerpujący. Odnośnie czynu zaistniałego w dniu 21 sierpnia 1996r. trafny jest zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego to jest dyspozycji art. 178 § 1 d.k.k. Rozważania prawne sądu odwoławczego w zakresie tego czynu nie zostały poczynione w sposób wszechstronny. Zabrakło w nich analizy dotyczącej miejsca działania oskarżonego w kontekście pozycji zawodowej oskarżyciela prywatnego. Reasumując należało stwierdzić, że orzeczenie sądu drugiej instancji dotknięte takimi uchybieniami nie mogło się ostać. Uchylając orzeczenie sądu odwoławczego zgodnie z wnioskiem kasacji przekazano sprawę sądowi drugiej instancji to jest zgodnie z treścią § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie utworzenia sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz. U. Nr 64, poz. 654) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2001 r.(Dz. U. Nr 89, poz. 981) zmieniającym rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001r. – Sądowi Okręgowemu w K. Ośrodek Zamiejscowy w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd odwoławczy powinien dokonać wszechstronnej analizy całokształtu dowodów ujawnionych w toku procesu przed sądem pierwszej instancji i na tej

podstawie poczynić nie budzące wątpliwości ustalenia faktyczne i prawne, a całość wywodów wszechstronnie uargumentować w uzasadnieniu wyroku.

Zwrot wniesionej opłaty od kasacji nastąpił na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.

Przewodniczący: SSN (Felix Tarnowski)

Sędziowie: SN (Jacek Sobczak)

SO del. do SN (Marek Pietruszyński)

aw

f/es